

Tarih: 11 Kasım 2016 - Sayı: 2

- ABD Seçimleri Marakeş'i nasıl etkiledi?
- Senden Vazgeçmem: Türkiye & Yeşil İklim Fonu – 1
- Bir doktorun gözünden COP22 İzlenimleri
- Kısa haberler, önemli gelişmeler

ABD Seçimleri Marakeş'i nasıl etkiledi?

Daha önce canlı yayınlarımızda ve Twitter üzerinden sizlere bildirdiğimiz gibi, Çarşamba gününden itibaren Marakeş'teki müzakerelere ABD seçimleri damga vurdu. Seçim kampanyası sırasında iklim değişikliğini açıkça inkâr eden Donald Trump'ın seçimi kazanması beklenmiyordu ve haliyle küçük bir şok etkisi yarattı. Fakat hem ülke temsilcilerinin hem de sivil toplumun yaptığı açıklamalar Paris Anlaşması'nın bundan etkilenmeyeceği yönündeydi.

Fransız Ekoloji Bakanı ve COP21 Başkanı Ségolène Royale Çarşamba sabahı yaptığı açıklamasında Donald Trump'ın Paris Anlaşması'nın daha da ileri gitmesini durduramayacağını söyledikten sonra ekledi: "Bu anlaşmayı zayıflatmaya çalışan teşebbüslere karşı her zaman tetikte ve son derece dikkatli olmamız lazım".

İklim değişikliğinden en çok etkilenecek ülkelerden biri olan Marshall Adaları Cumhuriyeti'nin Başkanı Hilda Heine ise Donald Trump'ın seçilmesi ile ilgili şunları söyledi:

"Amerika'nın yeni seçilmiş başkanı Donald Trump geçtiğimiz yıl sürekli olarak iklim değişikliği ile ilgili çok sayıda yaygara çıkaran birisi oldu, ama artık seçim kampanyası sona erdi ve lider olmanın gereklilikleri ortaya çıktı. Umuyorum ki iklim değişikliğinin hem kendi halkına ve ülkesine, hem de benim ülkem de aralarında olduğu Amerika ile aynı denizleri paylaşan diğer bütün ülkelere karşı oldukça önemli bir tehdit olacağını anlayacaktır. Paris Anlaşması çok hızlı bir şekilde yürürlüğe girdi çünkü iklim değişikliğine karşı harekete geçmenin bütün ülkeler için çok önemli ulusal düzeyde

faydaları var, ve bu gerçek ABD seçimi yüzünden değişecek değil. Marshall Adaları için ise, iklim değişikliği ile güçlü bir mücadele hayatta kalabilmek ve gelişebilmek anlamına geliyor. Sayın Trump'ın hem kendi halkına karşı hem de dünyadaki diğer insanlara karşı sorumluluğunu sahiplenmesini ve onlara düşük karbonlu ekonomilerin daha çok ve iyi işler, daha güçlü bir ekonomi ve daha iyi bir sağlık sunan fırsatlarını sunmasını dört gözle bekliyorum".

Sivil toplum temsilcileri de sessiz kalmadılar. Onların da yorumları benzerdi. ABD'li sivil toplumu temsilen ABD İklim Eylem Ağı (US CAN) Politika Koordinatörü Tina Johnson "Yeni seçilmiş başkan Trump'ın iklim değişikliği ile mücadeleyi daha da katalize etme ve yatırımcılara gücünü yenilenebilir enerjiden alan dönüşümü devam ettirmeleri için önemli bir sinyal verme fırsatı var. Çin, Hindistan ve diğer ekonomik rakipleri dünyanın küresel temiz enerji super güçleri olmak için yarışırken ABD geride kalmayı istemez" şeklinde konuştu.

Avrupa İklim Eylem Ağı'ndan (CAN Europe) uluslararası iklim politikası koordinatörü Ulriika Aarnio ise şunları söyledi:

"Yeni ABD başkanının dünyanın geri kalanının fosil yakıtlardan vazgeçiyor olduğunu henüz anlayamamış olması gerçekten çok üzücü. Her ne kadar Sayın Trump'ın ne Amerika'yı Paris Anlaşması'ndan çekmesi, ne de Anlaşma'yı baltalaması mümkün görünmese de, ABD'nin yenilenebilir enerji trenini kaçırmaması gibi bir risk var. Tabii dünyada hali hazırda devam eden enerji dönüşümünün bu seçim sonucu nedeniyle sorun yaşayacağı konusunda hiçbir korkumuz yok. Tüm ülkelerin yarından fazlası şimdiden Paris Anlaşması'nı onaylamışken, Paris sonrası yakalanan momentumum ABD başkanı kim olursa olsun devam edeceği de aşikâr".

Hem devlet temsilcilerinin, hem de sivil toplumun "Paris Anlaşması rüzgârı arkasına aldı, artık geri dönüş zor" içerikli açıklamalarını desteklercesine, iklim müzakerelerindeki en kötü şöhretli ülkelerden biri olan (öyle ki kimi senelerde birkaç ayrı günde Günün Fosili ödülünü alacak kadar kötü şöhretli) Avustralya'nın Paris Anlaşmasını onayladığı haberi geldi Perşembe sabahı.

Umarız ki Türkiye delegasyonu da Avustralya'nın bile Trump'tan medet ummadığını görmüştür ve bizim ülkemizin de anlaşmayı en kısa zamanda onaylaması için var gücüyle çalışmaktadır.

Senden Vazgeçmem: Türkiye & Yeşil İklim Fonu - 1

Arif Cem Gündoğan, ODTÜ, Yer Sistem Bilimleri Doktora Öğrencisi

Gündem oldukça boğucu... Trump başkan oldu... Hayat kısa... İklim krizi devam ediyor. Türkiye delegasyonuna kravatları biraz gevşetmesini, bu yazıyı Müslüm Gürses'in şu klasiği eşliğinde okumasını ve Yeşil İklim Finansmanı konusunu yeniden düşünmesini rica ediyorum: <https://www.youtube.com/watch?v=59Pru5BRCwQ>

Hatırlayacaksınız, Türkiye'nin COP22'nin ilk günü merkezinde olduğu iklim finansmanına erişim tartışması dikkat çekmeye devam ediyor. Açık uçlu istişare süreci devam ederken, konuya dair naçizane bakış açılarını masaya yatırmak faydalı olabilir diye düşündük. Türkiye'nin Yeşil İklim Fonu'ndan (Green Climate Fund – GCF) özellikle sera gazı salım azaltımı noktasında faydalanmak istediğini biliyoruz. Öyle karşılıksız bir şey istediğimiz de yok, borcumuz borç; düşük faizli kredi şeklinde geri ödemeli olmak üzere yararlanmak istiyoruz. Türkiye'nin azaltım potansiyelinin farkındayız. Ancak tek engel finansman... Politik sahiplenme üst düzeyde; düşük karbon ekonomisine geçiş yolunda bütüncül bir yaklaşımımız var ve olabilecek her tedbiri değerlendiriyoruz. Ah şu finansmana erişebilsek, neler yapacağız. Buraya kadar kulağa iyi geliyor. Ancak konu üstüne biraz sadece bize değil, el âlemin de kafasına kurt düşürecek noktalar söz konusu. Bu yazıyı birkaç parçaya bölerek ele almakta, yavaş yavaş işlemekte fayda var. Doğru yanıtla ulaşabilirsek, kolektif kazancımız en üst düzeyde olacak. Bu kısımda Türkiye'nin Yeşil İklim Fonu'ndan yararlanmasına dair meşruiyet sorunu yaratabilecek bir noktaya odaklanabiliriz. Örneğin, gelir düzeyi ve sera gazı salımlarındaki payımıza... Yeşil iklim

Fonu tarafından 14 Ekim 2016 tarihinde projesi onaylanan ülkelere (gelişmişlik düzeylerine bakıp Türkiye ile mukayese edin lütfen) ve bu fondan henüz yararlanma şansı bulunmayan Türkiye'nin durumuna bakalım. 21. Taraflar toplantısı (COP21) raporundaki resmi kayıtlara göre ülkelerin küresel sera gazı salımları toplamındaki payları **Şekil 1**'de görüldüğü gibi.

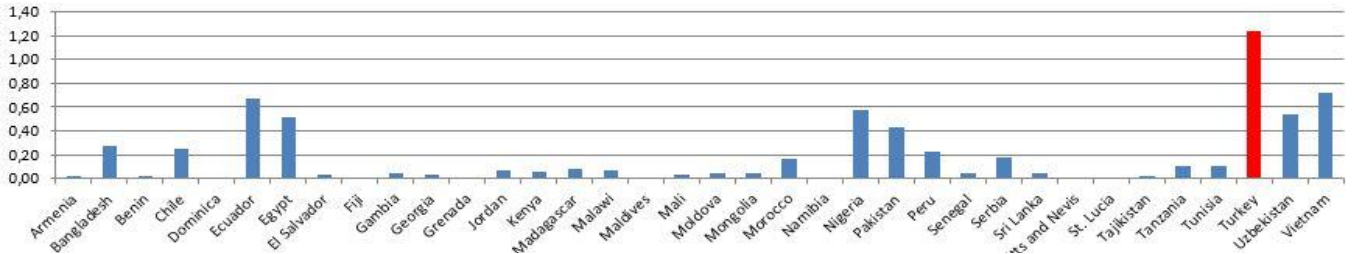
Türkiye'nin payının projesi onaylanan ülkelere daha fazla olduğu dikkatinizi çekmiştir. Şimdi derseniz aynı ülkelerin **Şekil 2**'de gösterilen gelişmişlik düzeylerine (yalnızca bir boyuttan) kişi başına düşen gelir açısından göz atalım:

Türkiye'de kişi başına düşen GSYİH'nin bu ülkelerin çoğundan daha fazla olduğunu görebiliriz. İklim değişikliğinin olumsuz etkilerinden en fazla etkilenen (ve belki de topraklarının büyük kısmı okyanus seviyelerinin yükselişinden dolayı yok olacak olan) küçük ada devletlerini kırmızı çizgilerle özellikle vurguladık. Turizm ve ticaret sayesinde şimdilik gelirleri yüksek olan bu ülkeleri maalesef bir felaket bekliyor. O nedenle onların yerini ayrı tutarak bu iki grafiğe yeniden bakın. Ne gördünüz? Evet. Türkiye görece olarak neredeyse tüm bu ülkelerden daha zengin (dolayısı ile olumsuz etkilerle daha rahat başa çıkabilecek konumda) ve problemdeki payı hepsinden daha çok.

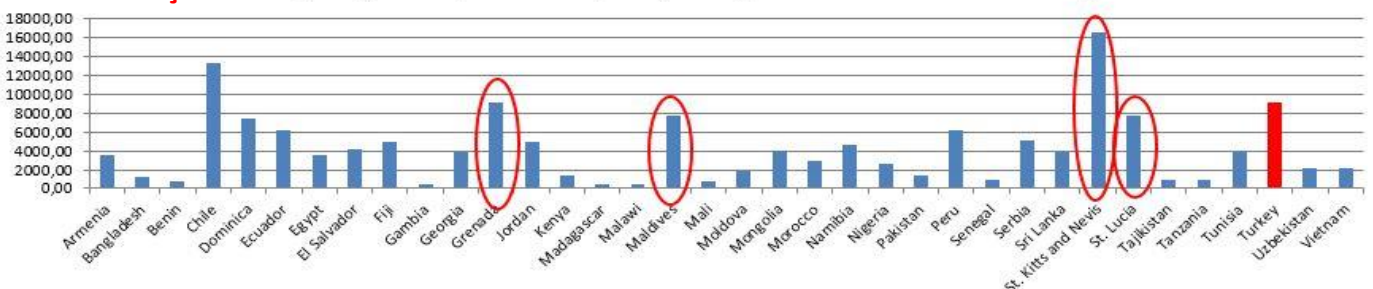
Durum böyle olunca aklımızdaki ilk soru işaretleri bu çerçevede beliriyor:

1. Her fırsatta OECD kurucu üyesi ve AB aday ülkesi olduğunu belirten Türkiye grafikteki ülkelerle sosyo-ekonomik açıdan aynı klasmanda mı?
2. Problemden parmağı görece çok daha fazla ve etkilerle başa çıkabilmesi daha olası olan bir ülkenin grafikteki ülkelerin kaynağını paylaşmak istemesi meşru bir istek mi?

Şekil 1: Küresel Sera Gazı Salımındaki Payı (%) - ne kadar az o kadar iyi

Şekil 2: Kişi başına düşen GSYİH (USD, 2015) - ne kadar fazla o kadar iyi

Önümüzdeki yazı bölümünde dilerseniz Türkiye'nin hâlihazırda yıllardır yararlandığı iklim finansmanı kaynaklarına ve özellikle enerji/iklim politikalarının kesişimine odaklanalım. Bakalım elimizdeki kaynakları nasıl kullanıyoruz? Azaltım önündeki tek engel finansmansa, gerisi kolay...

Ülkemizi en az sizin kadar seviyoruz ve yararını düşünüyoruz. Siz söyleyin, "hangimiz sevmedik?"
<https://www.youtube.com/watch?v=TaTeZJib-MA>

Müzakerelerde başarılar!

Bir doktorun gözünden COP22 İzlenimleri

Dr. Kayıhan Pala, Türk Tabipler Birliği ve Temiz Hava Hakkı Platformu

Öncelikle şunu söylemekte yarar var; gözlemcilere açık ana oturumlarda tartışmaların bilimsel bilgi, ölçümler, kestirimler ve kapsamlı modellemeler üzerinden yürütülmesi tatmin edici. Örneğin Dünya Meteoroloji Örgütü'nün (WMO) yeryüzü sıcaklığı, sera gazları, okyanus yüzey sularındaki ısınma, deniz seviyesi yüksekliği ve ekstrem hava olayları gibi göstergeleri yıllar içerisindeki değişimleriyle birlikte gösteren sunumu; iklim değişikliği ve küresel ısınma hakkındaki mevcut durumu açık olarak ortaya koydu.

Ancak durum saptamadaki başarıyı, küresel ısınmayı önlemek amacıyla atılması gereken adımlar ve bu konuda ülkelerin sorumlulukları konusunda görmek zor. Elbette yalnızca taraflara açık olan oturumlarda neler konuşulduğunu (ya da konuşulmadığını) bilmiyoruz; bu konuda her hangi bir açıklama yapılmıyor.

Küresel ısınma temel olarak bir "Halk sağlığı" sorunu olduğu halde, COP22'nin programında sağlığa ayrılan oturumlar son derece sınırlı ve biraz "Sorunlu". Sorunlu çünkü, küresel ısınmanın yol açacağı göç ve sağlık etkisi oturumunun konuşmacılarından birisi büyük bir ilaç şirketinin yöneticisi...

Aslında endüstrinin COP22 'deki etkisi sağlıkla ilgili oturumlarla da sınırlı değil gibi görünüyor. Konferansın tercih ettiği dil ve iletişim kurma biçiminde bile endüstrinin etkisi yoğun olarak hissediliyor. Örneğin küresel ısınma ve eylem planı önerileri ağırlıklı olarak "Karbon bütçesi" ve "Karbon piyasası" üzerinden tartışılmaya zorlanıyor. Bu yaklaşıma şirketlerin doğrudan kendi adlarıyla yaptıkları sunumları da eklemek gerek.

Toplumda farkındalık yaratmak ve harekete geçirmek için sivil toplum örgütlerine çok fazla vurgu yapılıyor. Ben bu vurgudaki fazlalığın politik karar vericilerin önemini göz ardı edebileceği kanısında olduğumu söylemeliyim. Nitekim Trump'ın seçildiğinin anlaşılmasının ardından

birçok katılımcı ABD'nin çevre politikasının değişebileceği kaygısını dile getirdi. Elbette sağlık politikası ile birlikte. ABD'den gelen bazı katılımcılar Trump ile birlikte ABD'de siyahları, kadınları, göçmenleri ve müslümanları zor günlerin beklediğini öngörüyorlar.

Şirketlerin etkisi, kök neden analizi yapılmaksızın yürütülen eylem planı tartışmalarında da kendini gösteriyor. Birçok konuşmacıdan sanayi devrimini duymuş olmama karşın, hiçbir konuşmacıdan kapitalizm ya da kar maksimizasyonu kavramlarını duymadım. Asıl nedeni görmezden gelerek soruna nasıl çözüm bulacağız?

Konferansta çelişkiler de dikkat çekici. İsveç 2040'a kadar fosil yakıtlardan tümüyle kurtulmayı planladığını açıklarken, ne ABD ne Çin ne de Hindistan örneğin her hangi bir somut plan açıklamıyor.

Yeri gelmişken söyleyelim, Türkiye'de 80'nin üzerinde yeni kömürlü termik santral yapılmasının planlanması ve bunların hükümetler tarafından desteklenmesi hayretle karşılandı. HEAL (Sağlık ve Çevre Birliği) 11 Kasım'da yapılacak sunumda aralarında DOSAB kömürlü termik santral girişiminin de yer aldığı Türkiye'den örnekleri Konferans katılımcılarıyla paylaşacak.

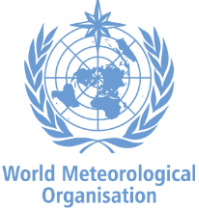
İklim değişikliğinin eğer önlem alınmazsa büyük çaplı göç dalgalarına yol açabileceği öngörülüyor, tahminlere göre 21.yüzyılın ilk yarısından sonra dünya nüfusunun üçte birinden fazlası yer değiştirmek zorunda kalabilir. İklim değişikliğinin yol açabileceği göç sağlık etkisi bakımından ağırlıklı olarak hastalık ve tedavi üzerinden tartışılıyor; bir de göçle gidilen ülkenin sağlık sistemine etkisi ve getirebileceği yük üzerinden. Peki ya barınma, beslenme, eğitim, toplumsal cinsiyet, istihdam, sosyal koruma, sosyal güvenlik ve temel sağlık hizmetlerine erişim gibi sağlığın sosyal belirleyicileri ne olacak? Sağlık oturumlarındaki sunumlarda genel olarak sağlığın sosyal belirleyicilerine değinilmemesi önemli bir sorun olarak görünüyor.

Bu arada, halen çatışmalar ve savaşlar nedeniyle yerlerinden edilmiş milyonlarca insandan hiç söz edilmemesi de dikkat çekici.

Bütün bunlara rağmen, kapitalizmin bu vahşi çağında COP22 dünyada hayatın geleceğine ilişkin eylem planlarının tartışılabilmesi önemli bir zemin sunuyor. Bu zeminin işlevi elbette büyük ölçüde "Sürdürülebilir kalkınma" yerine "Sürdürülebilir hayat" yaklaşımının benimsenmesine bağlı.

Bugün henüz değil belki ama bir gün mutlaka!

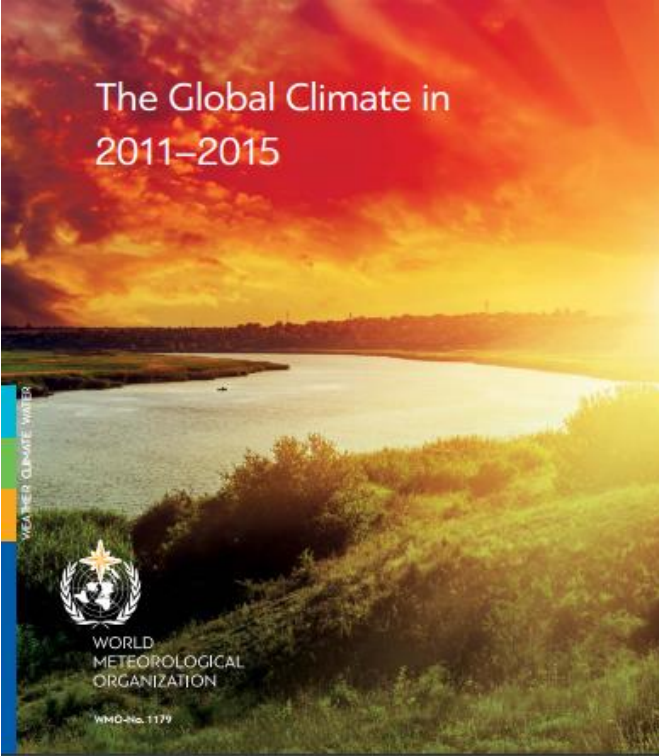
Dünya Meteoroloji Örgütü Açıkladı: Küresel ısınma kaynaklı aşırı hava olaylarında artış yaşanıyor

World Meteorological
Organisation

Dünya Meteoroloji Örgütü'nün (WMO) Marakeş İklim Zirvesi'nde - kayıtlara geçen en sıcak beş yıl olan- 2011-2015 yılları arasındaki küresel iklimin durumuna ve tehlikeli ve maliyetli etkileri olan aşırı hava ve iklim olaylarına dair bir çalışma yayınladı. Çalışmada insan kaynaklı iklim değişikliğinin sel ve kuraklık gibi aşırı hava olaylarının sıklığını ve etkisini arttırdığı ortaya konuluyor ve havadaki karbon dioksit seviyesinin 2015 yılında milyonda 400 parçacık eşliğini geçti bildiriliyor.

Rapora göre rekor sıcaklıklar yükselen deniz seviyeleri, kuzey kutbunda buzulların erimesi, karasal buzulları ve kuzey yarımküredeki kar örtüsünün azalmasını da beraberinde getirdi. Bütün bu iklim değişikliği göstergeleri uzun dönemli ısınma eğiliminin sera gazlarından kaynaklı olduğunu tasdikledi.

Rapor ayrıca önemli hasar veren iklim afetlerinin altını çiziyor. Özellikle, Güney doğu Asya'da yaşanan sel felaketleri, Hindistan ve Pakistan'da binlerce kişinin ölümüne neden olan sıcaklık dalgaları; ABD'deki Sandy kasırgası ve Filipinler'de 7,800 kişinin ölümüne neden Haiyan kasırgası gibi olayların insan kaynaklı iklim değişikliğinin insanların hayatını nasıl etkilediğini ortaya koyuyor.

Raporun tamamına ulaşmak için: <http://bit.ly/2fGt63N>

Paris Anlaşması'nı şimdiye kadar kimler onayladı

İklim Postası'nın bu sayısı yayına hazırlanırken Paris Anlaşması'nı, İklim Değişikliği Sözleşmesine taraf olan 197 ülkeden 105'i onaylamış görünüyordu. Sayı çok hızlı değiştiği için siz bunu okurken daha fazla bile olabilir.

Japonya'nın 8 Kasım'da, Avustralya'nın da 9 Kasım'da resmen onaylamaları sonucu G20 ülkeleri arasında anlaşmayı henüz onaylamamış olan sadece İtalya, İngiltere, Rusya ve Türkiye kaldı. İtalya ve İngiltere'nin de Paris'i onaylamış olan

Avrupa Birliği altında hali hazırda yükümlülük altına girdiği düşünülürse, Türkiye'nin Rusya ile birlikte anlaşmayı henüz onaylamamış az sayıdaki büyük ekonomiden biri olduğu görülmekte.

Marakeş'teki Türkiye delegasyonu artık Twitter'da

Sevgili İklim Postası takipçileri artık derin bir nefes alabilirler. Çünkü yıllardır şikâyet ettiğimiz "Müzakerelerde Türkiye resmi delegasyonu ne yaptığını sivil toplum ile paylaşmıyor" serzenişlerimiz artık yersiz.

Turkey COP22

@TurkeyCOP22

Discover the Potential. The World is bigger than five...

Joined November 2016

[Tweet to Turkey COP22](#)

Çarşamba günü farkına vardığımız üzere artık #COP22'de Türkiye pavilyonundaki en güncel bilgileri @TurkeyCOP22 Twitter hesabını takip ederek öğrenmemiz mümkün.

İklim Postası olarak temennimiz en kısa zamanda bu Twitter adresinden "Türkiye Paris Anlaşmasını onayladı, yüzde 100 yenilenebilir enerji

hedefi koydu" twitinin atılması.

İklim Postası olarak hemen takip ettik, çünkü bildiğiniz gibi delegasyonu takip etmek bizim işimiz.

Bizlerle iletişim kurmak için:
E-posta: posta@iklimpostasi.org
Web: www.iklimpostasi.org
Twitter: @iklim_postasi
Periscope: @iklim_postasi